

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

EVROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

SUD (VEĆE)

PREDMET
VELČ protiv UJEDINJENOG KRALJEVSTVA

(Predstavka br. 17440/90)

PRESUDA

STRAZBUR

9. februar 1995. godine

Presuda prevedena na srpski jezik u okviru zajedničkog projekta Evropske unije i Saveta Evrope „Oduzimanje imovinske koristi stečene krivičnim delom u Srbiji”.

U predmetu Velč protiv Ujedinjenog Kraljevstva¹,

Evropski sud za ljudska prava, zasedajući, u skladu sa članom 43 (čl. 43) Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljem tekstu: „Konvencija”) i relevantnim odredbama Poslovnika Suda A², u Veću u čijem sastavu su bili:

g. R. RISDAL (*RYSSDAL*), *Predsednik*,
g. F. MATŠER (*MATSCHER*),
g. R. MEKDONALD (*MACDONALD*)
g. J. DE MEJER (*DE MAYER*),
g. I. FOJGEL (*FOIGHEL*),
g. R. PEKANEN (*PEKANNEN*),
Ser Džon FRILEND (*FREELAND*)
g. L. WILDHABER (*WILDHABER*),
g. K. JUNGWIRT (*JUNGWIERT*),
i g. H. PECOLD (*PETZOLD*), *Sekretar*,

Posle razmatranja predmeta na sednicama zatvorenim za javnost, 26. oktobra 1994. godine i 25. januara 1995. godine,
Izriče sledeću presudu koja je usvojena poslednjeg pomenutog datuma:

POSTUPAK

1. Predmet je 15. januara 1994. godine Sudu uputila Evropska komisija za ljudska prava (u daljem tekstu „Komisija”) pre isteka roka od tri meseca predviđenog stavom 1 člana 32 i članom 47 Konvencije. Predmet proističe iz predstavke (br. 17440/90) protiv Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Severne Irske koju je Komisiji 22. juna 1990. godine, shodno članu 25, podneo britanski državljanin g. Piter Velč (*Peter Welch*).

2. Komisija se u svom zahtevu pozvala na članove 44 i 48 i na deklaraciju kojom je Ujedinjeno Kraljevstvo priznalo obaveznu nadležnost Suda (član 46). Predmet njenog zahteva jeste dobijanje odluke o tome da li predmetne činjenice ukazuju na to da je tužena Država prekršila svoje obaveze po osnovu člana 7 Konvencije.

---

¹ Broj predmeta je 1/1994/448/527. Prvi broj označava poziciju ovog predmeta na spisku predmeta upućenih Sudu u relevantnoj godini (druga brojka). Poslednja dva broja označavaju poziciju predmeta na spisku predmeta upućenih Sudu otkako je osnovan i na spisku odgovarajućih podnesaka upućenih Komisiji.

² Pravila A primenjuju se na sve predmete koji su upućeni Sudu pre stupanja na snagu Protokola br. 9 i od tada samo na predmete koji se odnose na Države koje ne podležu obavezama tog Protokola. Ona odgovaraju pravilima koja su stupila na snagu 1. januara 1983. godine, i koja su kasnije u nekoliko navrata menjana i dopunjavana.

3. U odgovoru na upit postavljen shodno stavu 3 (d) pravila 33 Poslovnika Suda A, podnosilac predstavke je izjavio da želi da uzme učešće u postupku pred Sudom i u tu svrhu imenovao advokata koji će ga zastupati (pravilo 30).

4. U sudsko veće su po službenoj dužnosti bili uključeni Ser Džon Frilend, izabrani britanski sudija (shodno članu 43 Konvencije) i g. R. Risdal, Predsednik Suda (pravilo 21 stav 3 (b)). Predsednik je 28. januara 1994. godine u prisustvu Sekretara, žrebom odredio imena preostale sedmorice sudija, i to: g. F. Matšer, g. R. Mekdonalda, g. N. Valtikosa, g. I. Fojgela, g. R. Pekanen, g. L. Vildhabera i g. K. Jungvirta (član 43 *in fine* Konvencije i pravilo 21 stav 4).

Kasnije je g. J. De Mejer, sudija na zamenu, zamenio g. Valtikosa, koji nije bio u mogućnosti da uzme učešće u daljem razmatranju predmeta (pravilo 22 stav 1 i pravilo 24 stav 1).

5. Kao Predsednik sudskog veća (pravilo 21 stav 5), g. Risdal, je preko Sekretara, konsultovao zastupnika Države Ujedinjenog Kraljevstva (u daljem tekstu: Država), advokata podnosioca predstavke i delegata Komisije o organizaciji postupka (član 37 stavovi 1 i 38). Prema nalogu koji je zatim usledio, Sekretar je 20. juna 1994. godine primio podnesak Države i podnesak podnosioca predstavke, 24. juna. Podnesak podnosioca predstavke, shodno članu 50, primljen je 15. septembra. Sekretar Komisije je obavestio Sud da će delegat Komisije izneti svoja zapažanja na raspravi.

6. U skladu sa odlukom Predsednika Suda, javna rasprava je održana 24. oktobra 1994. godine, u Sudu u Strazburu. Neposredno pred početak rasprave Sud je održao pripremnu sednicu.

Pred Sudom su istupali:

(a) u ime Države

g. M. Iton (*EATON*),
Ministarstvo inostranih poslova,
g. A. Mouzes (*MOSES*), QC³

u svojstvu *zastupnika*,
u svojstvu *advokata*,

g. H. Džajls (*GILES*),
Ministarstvo unutrašnjih poslova,
g. P. Valans (*VALLANCE*),
Ministarstvo unutrašnjih poslova,
g. S. Džouns (*JONES*),
Ministarstvo unutrašnjih poslova,

u svojstvu *pravni savetnika*;

(b) u ime Komisije

g. Gaukur Jerundson (*Gaukur JÖRUNDSSON*),

u svojstvu *delegata*;

(c) u ime podnosioca predstavke

g. B. Emerson (*EMMERSON*),
g. R. Ater (*ATTER*), pravni savetnik,
g. J. Kuper (*COOPER*),

u svojstvu *advokata*,
u svojstvu *pravnog savetnika*.

³ QC (Queen's Counsel) – savetnik krune, počasna titula koja se u Britaniji daje uglednim pravnicima (prim. prev)

Sudu su se obratili g. Gaukur Jerundson, g. Emerson i g. Mouzes i dati su odgovori na pitanja koja su postavili Predsednik Suda i jedan od sudija.

ČINJENICE

I. OKOLNOSTI SLUČAJA

7. Gospodin Velč je uhapšen 3. novembra 1986. godine, na osnovu sumnje da je umešan u krivična dela u vezi s trgovinom opojnim drogama. On je 4. novembra optužen za krivična dela uvoza velike količine kanabisa. Tužilac je izjavio, pre februara 1987. godine, da ne raspolaže s dovoljno dokaza za podizanje optužnice protiv g. Velča za krivično delo posedovanja i stavljanja u promet veće količine kokaina.

8. Nakon dalje istrage, uključujući i sudsko veštačenje, dodatni dokazi su izašli na videlo i 24. februara 1987. godine podnosilac predstavke je optužen za krivično delo posedovanja kokaina s namerom da ga dalje distribuira, za koje se tvrdi da je počinjeno 3. novembra 1986. godine. Zatim, 5. maja 1987. godine, optužen je za udruživanje, u periodu od 1. januara do 3. novembra 1986. godine, u cilju nabavke kokaina s namerom dalje distribucije.

9. Gospodin Velč je 24. avgusta proglašen krivim po pet tačaka optužnice i izrečena mu je jedinstvena zatvorska kazna u trajanju od dvadeset i dve godine. Povrh toga, postupajući sudija je izdao rešenje za trajno oduzimanje imovine, shodno Zakonu o krivičnim delima u vezi s trgovinom opojnim drogama iz 1986. godine (u daljem tekstu: „Zakon iz 1986. godine”) u iznosu od 66.914 funti sterlinga. U slučaju neplaćanja ovog iznosa, podnosilac predstavke bi morao da odsluži kaznu zatvora u trajanju od dve godine po izdržavanju prvobitno izrečene zatvorske kazne. Operativne odredbe Zakona iz 1986. godine stupile su na snagu 12. januara 1987. godine. Zakon se primenjuje samo na one krivične postupke koji su pokrenuti posle ovog datuma.

10. Apelacioni sud je 11. juna 1990. godine umanjio jedinstvenu zatvorsku kaznu izrečenu g. Velču za dve godine. Povrh toga, Apelacioni sud je rešenje o trajnom oduzimanju umanjio za iznos od 7.000 funti sterlinga, na 59.914 funti sterlinga.

II. RELEVANTNO DOMAĆE PRAVO

11. Svrha Zakona iz 1986. godine jeste da postojeća ovlašćenja u pogledu konfiskacije proširi kako bi se sudu omogućilo da prati novac stečen nezakonitom trgovinom opojnim drogama koji je „oprani” i na taj način pretvoren u legitimnu imovinu. Kao što je rekao Ministar unutrašnjih poslova, koji je predlog zakona predstavio Donjem domu:

„Ustremivši se na novac stečen trgovinom opojnim drogama, nameravamo da takvu trgovinu učinimo mnogo manje privlačnom. Nameravamo da sprečimo mogućnost da dobit od jedne operacije trgovine opojnom drogom bude usmerena na finansiranje sledeće, ali i ono što je isto tako važno, da otklonimo osećanje povređenosti koje obični ljudi osećaju pri samoj pomisli da trgovci drogom, koji su možda uništili dečije živote, uživaju u dobiti koju su time ostvarili.

...

Nama je ovaj zakon potreban zato što se ispostavilo da su ovlašćenja za trajno oduzimanje imovine u važećem zakonu neodgovarajuća. Sudovi ne mogu da nalože trajno oduzimanje imovinske koristi stečene izvršenjem krivičnog dela nakon što je ta imovinska korist pretvorena u neki drugi oblik imovine – u kuću, akcije i udele, ili u neka druga imovinska dobra. Slučaj Operacija Džuli bio je jedan od notornih primera kako sudovi nisu bili u stanju, kako su to želeli, da osuđene trgovce drogom liše imovinske koristi stečene izvršenjem krivičnih dela... Ovaj predlog zakona je osmišljen tako da ispravi ove nepravilnosti. Sudovima će biti data ovlašćenja da trajno oduzmu imovinsku korist čak i kada je ona pretvorena u neki drugi oblik imovine.” (*Hansard* od 21. januara 1986. godine, *Cols* 242 i 243).

A. Zakon o krivičnim delima u vezi s trgovinom opojnim drogama iz 1986. godine

12. Relevantni delovi Zakona iz 1986. godine predviđaju sledeće:

„1. Rešenje o trajnom oduzimanju imovine

(1) (...) kada se neko lice pojavi pred Porotnim krivičnim sudom Krune (*Crown court*, porotni krivični sud koji postupa u predmetima veće težine kao prvostepeni, predstavljajući i apelacionu instancu prema odlukama nižih sudova, prim. prev.) na izricanju kazne za jedno ili više krivičnih dela u vezi s trgovinom opojnim drogama (a da tom licu prethodno nije izrečena kazna ili da u odnosu na njega nije vođen kakav postupak u vezi s osuđujućom presudom koja mu je izrečena za krivično delo, ili u zavisnosti od slučaja, za neko od datih krivičnih dela), sud će postupiti na sledeći način:

(2) sud najpre utvrđuje da li je to lice steklo neku korist od trgovine opojnim drogama;

(3) u svrhu tumačenja ovog Zakona, lice koje je ma kada (bilo pre ili posle početka primene ovog člana zakona) primilo novčana sredstva ili neki drugi oblik nadoknade u vezi s nezakonitom trgovinom opojnim drogama koju je izvršilo to ili neko drugo lice, tako steklo korist od trgovine opojnim drogama.

(4) kada sud utvrdi da je to lice steklo imovinsku korist, sud pre izricanja kazne (...) utvrđuje (...) iznos koji se mora platiti na osnovu ovog člana.

(5) Sud zatim, u vezi s pomenutim krivičnim delom ili krivičnim delima –

(a) donosi rešenje kojim se nalaže da to lice isplati iznos (...)

2. Procena imovinske koristi stečene trgovinom opojnim drogama

(1) u svrhu tumačenja ovog Zakona –

(a) bilo koja primljena novčana sredstva ili neki drugi vid nadoknade koju primi neko lice (bilo pre ili posle početka primene člana 1 ovog Zakona) u vezi s

trgovinom opojnim drogama, koju obavi on ili neko drugo lice, predstavlja njegovu imovinsku korist stečenu trgovinom opojnim drogama, i

(b) vrednost njegove imovinske koristi stečene trgovinom drogom jeste ukupna vrednost novčanih isplata ili drugih oblika nadoknade.

(2) Sud može, da bi utvrdio da li je optuženi stekao korist od nezakonite trgovine opojnim drogama, i ako jeste, u cilju procene vrednost tako stečene imovinske koristi, da izvede sledeće pretpostavke, osim ako se bilo koja od pretpostavki pokaže kao netačna u slučaju optuženog.

(3) Te pretpostavke su:

(a) da je lice u pitanju primilo neku imovinu za koju sud smatra -

(i) da ju je optuženi posedovao u bilo kom trenutku nakon donošenja osuđujuće presude, ili

(ii) da mu je prenetu u svojini u periodu od šest godina pre pokretanjem postupka protiv tog lica,

da je primio predmetnu imovinu najranije od momenta koji sud zaključi kao vreme prenosa, i to kao isplatu ili nadoknadu u vezi s trgovinom opojnim drogama koju je on obavio,

(b) da su svi njegovi rashodi od početka tog perioda namirivani od isplata koje je primio u vezi s nezakonitom trgovinom opojnim drogama koju je obavio, i

(c) da u cilju vršenja procene vrednosti bilo koje imovine koju je primio, ili za koju se sumnja da je primio kao nadoknadu u bilo kom periodu, smatra da je dobio tu imovinu bez drugih udela (...)

(...)

4. Iznos za naplatu na osnovu rešenja o trajnom oduzimanju imovine

(1) Pod uslovima iz stava (3) dole u tekstu, iznos koji treba da plati optuženi jeste iznos koji Porotni sud proceni da predstavlja vrednost imovinske koristi optuženog, stečene nezakonitom trgovinom opojnim drogama.

(2) Kada se sud uveri u pogledu svih onih stvari koje su relevantne pri utvrđivanju vrednosti raspoložive imovine u vreme izdavanja rešenja o trajnom oduzimanju imovine (...) sud može izdati potvrdu kojom daje mišljenje suda u vezi s pomenutim stvarima i to će i učiniti kada se uveri na način koji je pomenut u stavu (3) dole u tekstu.

(3) Kada se sud uveri da je vrednost raspoložive imovine u vreme izdavanja rešenja za trajno oduzimanje manja od iznosa za koji je sud procenio da predstavlja vrednost imovinske koristi koju je stekao trgovinom opojnim drogama, iznos koji u slučaju optuženog treba da bude plaćen shodno rešenju o trajnom oduzimanju imovine jeste onaj iznos koji sud smatra da je na taj način mogao biti ostvaren.”

B. Diskreciono pravo sudije u prvostepenom postupku

13. Prilikom utvrđivanja iznosa u rešenju o trajnom oduzimanju imovine sudija u prvostepenom postupku može uzeti u obzir stepen krivice počinioca krivičnog dela. Na primer, u predmetu *R. v. Porter* ([1990] 12 Criminal Appeal Reports (odmeravanje kazne) 377) Apelacioni sud je zaključio da u slučaju da se pred sudom zajedno nađe više saučesnika, može se dogoditi da ukupna imovinska korist stečena udruživanjem u cilju trgovine opojnim drogama bude nejednako

podeljena, ako postoje dokazi da su optuženi imali nejednake uloge pa im je samim tim i dobit bila različita. U tom smislu, postupajući u ovom predmetu, sudija je u prvostepenom postupku izdao rešenje za trajno oduzimanje imovine u mnogo nižem iznosu protiv lica koje je saoptuženi sa podnosiocem predstavke, priznavši na taj način njegovo manje učešće u krivičnim delima.

C. Zatvorska kazna u slučaju neplaćanja po rešenju o oduzimanju imovinske koristi

14. Posle izdavanja rešenja o trajnom oduzimanju imovine, prvostepeni sud donosi odluku o dužini zatvorske kazne u slučaju da počinioc krivičnog dela ne plati iznos određen rešenjem o trajnom oduzimanju imovinske koristi. Član 31 Zakona o nadležnostima krivičnih sudova iz 1973. godine propisuje najvišu zatvorsku kaznu. Za rešenje koji glasi na iznos između 50.000 i 100.000 funti sterlinga najviša zatvorska kazna iznosi dve godine.

D. Izjave domaćih sudova u pogledu prirode odredbi koje regulišu oduzimanje imovine

15. Pre donošenja Zakona iz 1986. godine, Lord Salmon je izrazio stav da trajno oduzimanje novca ima i kazneno i preventivno dejstvo (presuda Doma Lordova u predmetu *R. v. Menocal*, [1979] 2 *Weekly Law Reports* 876).

16. Domaći sudovi su u različitim predmetima komentarisali drakonsku prirodu odredbi Zakona iz 1986. godine, koji uređuju trajno oduzimanje imovine i povremeno su pominjali takvo oduzimanje, bilo direktno ili indirektno, kao vid kazne (*R. v. Dickens* [1990] 91 *Criminal Appeal Reports* 164; *R. v. Porter* [1990] 12 *Criminal Appeal Reports* 377; u presudi Višeg suda u predmetu *Re Lorenzo Barretto* od 30. novembra 1992. godine i presudi Apelacionog suda od 19. oktobra 1993. godine).

U presudi Apelacionog suda u poslednjem pomenutom slučaju, koji se ticao pitanja da li se ovlašćenje da se izmeni rešenje o trajnom oduzimanju imovine koji je uveo Zakon (o međunarodnoj saradnji) u krivičnim stvarima iz 1990. godine može primeniti retroaktivno, Predsednik suda (Ser Tomas Bingam) je naveo sledeće (na str. 11):

„Iako je tačno da se rešenje o trajnom oduzimanju imovine izdaje pre izricanja kazne za osnovno krivično delo, a zatvorska kazna zbog neplaćanja po rešenju je uvedena ne kao vid kazne već kao način da se obezbedi izvršenje rešenja, u širem smislu ovo jesu kaznene odredbe koje predstavljaju osvetu društva onima koji su se u ovoj oblasti ogrešili o zakon.”

17. Međutim, domaći sudovi su se pozivali na odredbe koje regulišu trajno oduzimanje imovine ne kao na kaznene već odredbe odštetne prirode (*Re T* (rešenje o zabrani raspolaganja; obaveza prijavljivanje imovine) [1992] 1 *Weekly Law Reports* 949).

POSTUPAK PRED KOMISIJOM

18. Gospodin Velč je 22. juna 1990. godine podneo predstavku (br. 17440/90) Komisiji. Na osnovu člana 7 Konvencije on se žalio na to da rešenje o trajnom oduzimanju imovine koje je doneto protiv njega predstavlja izricanje retroaktivne krivične kazne. Dalje je tvrdio da su mu povređena prava zajemčena stavovima 1 i 2 člana 6 Konvencije.

19. Komisija je 12. februara 1993. godine proglasila pritužbu podnosioca predstavke prihvatljivom, u delu koji se odnosi na pitanja u vezi sa članom 7 Konvencije. Ostatak predstavke je proglašen neprihvatljivim.

Komisija je u svom izveštaju od 15. oktobra 1993. godine (član 31) izrazila mišljenje da nije došlo do povrede člana 7 (sa sedam glasova za i sedam glasova protiv, pri čemu je glas vršioca dužnosti Predsednika Suda bio odlučujući). Celovit tekst mišljenja Komisije i dva izdvojena mišljenja koja su sadržana u izveštaju nalaze se u prilogu ovoj presudi⁴.

KONAČNI PODNESCI SUDU

20. Država je u svom podnesku zatražila od Suda da zaključi da u ovom slučaju nije došlo do povrede člana 7 Konvencije.

21. Podnosilac predstavke je u svom podnesku tvrdio da je došlo do povrede njegovih prava, shodno članu 7, primenom propisa koji je izričito retroaktivan po svom dejstvu.

PRAVO

I. NAVODNA POVREDA STAVA 1 ČLANA 7 KONVENCIJE

22. Podnosilac predstavke se žalio protiv rešenja o trajnom oduzimanju imovine koje je doneto u odnosu na njega, tvrdeći da ono predstavlja nametanje retroaktivne krivične kazne, što je u suprotnosti sa članom 7 koji glasi:

„1. Niko se ne može smatrati krivim za krivično delo izvršeno činjenjem ili nečinjenjem koje, u vreme kada je izvršeno, nije predstavljalo krivično delo po unutrašnjem ili međunarodnom pravu. Isto tako, ne može se izreći stroža kazna od one koja je bila propisana u vreme kada je krivično delo izvršeno.

---

⁴ Napomena Sekretarijata Suda: iz praktičnih razloga ovaj prilog će se pojaviti samo u štampanoj verziji presude (tom 316-A Series A *Publications of the Court*), ali se primerak izveštaja Komisije može dobiti u pisarnici.

2. Ovaj član (član 7) ne utiče na suđenje i kažnjavanje nekog lica za činjenje ili nečinjenje koje se u vreme izvršenja smatralo krivičnim delom prema opštim pravnim načelima koja priznaju civilizovani narodi.”

Podnosilac predstavke istakao je da je njegova pritužba bila ograničena na retroaktivnu primenu odredbi Zakona iz 1986. godine, koje se odnose na trajno oduzimanje imovine, a ne na same odredbe.

23. Podnosilac predstavke je tvrdio da Sud, prilikom odlučivanja o tome da li je rešenje o trajnom oduzimanju kaznene prirode, ne bi trebalo da se ograničava samo na proklamovani cilj već i da ispita njegovo stvarno dejstvo. Težina i domašaj takvog rešenja o oduzimanju imovine definišu ga kao kaznu u smislu Konvencije.

Pre svega, shodno članu 2 (3) Zakona iz 1986. godine, domaći sud je imao pravo da pretpostavi da ma koja imovina koju počinitelj krivičnog dela trenutno poseduje ili koja mu je prenetu u poslednjih šest godina, kao i bilo kakav poklon koji je podnosilac učinio drugima tokom tog istog perioda, predstavljaju imovinsku korist od trgovine opojnim drogama (vidi stav 12 gore u tekstu). Povrh toga, trajno oduzimanje imovinske koristi stečene trgovinom opojnim drogama, nasuprot oduzimanju dobiti koja je stečena trgovinom opojnim drogama, ne vodeći računa o tome da li je uopšte došlo do ličnog bogaćenja, predstavlja napuštanje delokruga pojma obeštećenja i prevencije i zalazi u oblast kazne.

Štaviše, činjenica da rešenje ne može biti doneto ako mu ne prethodi krivična osuda te činjenica da sud prilikom određivanja iznosa u rešenju o oduzimanju uzima u obzir stepen krivice optuženog, takođe ukazuje na njegovu kaznenu prirodu. I zaista, pre donošenja Zakona iz 1986. godine sudovi su smatrali rešenje o trajnom oduzimanju kao nešto što ima dvojako dejstvo – i kao kazna i kao mera prevencije (vidi stav 15 gore u tekstu). Konačno, iz različitih presuda domaćih sudova proizilazi da rešenje o trajnom oduzimanju imovine ima kazneni karakter (vidi stav 16 gore u tekstu); isto i iz nekoliko presuda Vrhovnog suda Sjedinjenih Američkih Država u vezi sa sličnim zakonskim odredbama (*Austin v. the United States* i *Alexander v. the United States*, presude od 28. juna 1993. godine, 125 Led 2d 441 i 488).

24. Država je tvrdila da je prava svrha rešenja o trajnom oduzimanju dvojaka: prvo, da liši neko lice dobiti koju je on stekao iz trgovine opojnim drogama, i drugo, da vrednost imovinske koristi eliminiše iz buduće moguće upotrebe u trgovini opojnim drogama. Dakle, svrha rešenja o trajnom oduzimanju nije izricanje kazne ili kažnjavanje za krivično delo već je prevashodno reč o meri konfiskacije i prevencije. To se vidi i u ovom predmetu jer je nalog izdat da bi optuženog lišio nezakonito stečene imovinske koristi. Da nalog nije izdat, taj novac bi i dalje ostao u sferi trgovine opojnim drogama.

Naglašeno je da je krivična presuda za trgovinu opojnim drogama predstavljala samo „okidač” za primenu zakonskih odredbi. Nakon toga, ne postoji bilo kakva dalja veza sa osuđujućom presudom. Stoga je Sud mogao da razmotri da li je neko lice bilo kada steklo imovinsku korist, a ne samo u pogledu krivičnih dela za koja je optuženo. Uz to, rešenje se može izdati i u pogledu imovine koja nije predstavljala deo predmeta optužbe protiv optuženog ili imovine koju je on primio tokom vremenskog perioda sa kojim nijedna krivična presuda u vezi s trgovinom opojnim drogama nije povezana.

Dalje, činjenica da se dotičnom licu, u slučaju da ono ne plati iznos predviđen rešenjem, može izreći zatvorska kazna, nije od pomoći pri definisanju prirode rešenja o trajnom oduzimanju imovine budući da je bilo mnogo sudskih rešenja koja nisu bila kaznene prirode a predviđala su takvu kaznu u slučaju neplaćanja. Takođe, ni oštrina / strogost dejstva rešenja ne doprinosi tome, budući da delotvornost preventivne mere zahteva da trgovac opojnim drogama bude lišen ne samo neto dobiti već i novca koji bi se u suprotnom i dalje koristio u trgovini opojnim drogama.

25. Komisija smatra da rešenje u ovom slučaju nije bilo kaznene već odštetne i preventivne prirode pa, shodno tome, ne predstavlja kaznu u smislu stava 1 člana 7 Konvencije.

26. Sud najpre primećuje da retroaktivno donošenje rešenja o trajnom oduzimanju imovine nije sporno u ovom slučaju. Rešenje je izdato nakon donošenja krivične presude za dela u vezi s trgovinom opojnim drogama koja su počinjena pre stupanja na snagu Zakona iz 1986. godine (vidi stav 11 gore u tekstu). Stoga, jedino pitanje o kome treba odlučiti jeste da li takvo rešenje predstavlja kaznu u smislu druge alineje stava 1 člana 7.

27. Pojam „kazne” u ovoj odredbi, kao i pojmovi „građanska prava i obaveze” i „krivična optužba” u stavu 1 člana 6, predstavlja autonomni koncept Konvencije (vidi, između ostalog – u vezi s „građanskim pravima” – presudu u predmetu *X. v. France* od 31. marta 1992. godine, Series A br. 234-C, str. 98, stav 28, i – u vezi s „krivičnom optužbom” – presudu u predmetu *Demicoli v. Malta* od 27. avgusta 1991. godine, Series A br. 210, str. 15-16, stav 31). Da bi zaštita predviđena članom 7 postala delotvorna, Sud mora imati slobodu da detaljnije ispita slučaj i sam proceni da li određena mera predstavlja u suštini „kaznu” u smislu ove odredbe (vidi, *mutatis mutandis*, presudu u predmetu *Van Droogenbroeck v. Belgium* od 24. juna 1982. godine, Series A br. 50, str. 20, stav, 38 i presudu u predmetu *Duijnhof and Duijf v. the Netherlands* od 22. maja 1984. godine, Series A br. 79, str. 15, stav 34).

28. Jezička formulacija druge alineje stava 1 člana 7 ukazuje da je početna tačka prilikom procene o tome da li je u pitanju kazna, pitanje da li je data mera izrečena posle izricanja krivične presude za „krivično delo”. Drugi faktori koji se mogu uzeti u obzir kao relevantni s ovim u vezi jesu priroda i svrha date mere, kako je ona okarakterisana u domaćem pravu, te postupak za izricanje i sprovođenje te mere i njena oštrina.

29. Kada je reč o vezi sa krivičnim delom, treba primetiti da pre nego što se izda rešenje, shodno Zakonu iz 1986. godine, okrivljeni mora da bude pravosnažno osuđen za jedno ili više krivičnih dela u vezi s trgovinom opojnim drogama (vidi član 1 (1) Zakona iz 1986. godine u stavu 12 gore u tekstu). Ovu vezu ni u kom slučaju ne umanjuje činjenica da usled primene zakonom predviđenih pretpostavki, u vezi sa merom u kojoj je podnosilac predstavke stekao korist od trgovine opojnim drogama, sudsko rešenje može obuhvatiti imovinsku korist ili imovinu koja nije direktno povezana sa činjenicama na kojima se zasniva krivična presuda. Iako je delovanje mere neophodno da bi se postigao cilj Zakona

iz 1986. godine, to ne menja činjenicu da njeno izricanje zavisi od toga da li je izrečena krivična presuda.

30. Prilikom vršenja procene prirode i svrhe ove mere, Sud je uzeo u obzir pretpostavke koje su prethodile donošenju Zakona iz 1986. godine, koji je uveden da bi se prevazišli nedostaci postojećih ovlašćenja sudova za izricanje mera oduzimanja imovine i da bi im se dala nadležnost da trajno oduzmu imovinsku korist, i nakon što je ona pretvorena u druge oblike imovinskih dobara (vidi stav 11 gore u tekstu). Preventivna svrha trajnog oduzimanja imovine koja može da bude korišćena za buduće aktivnosti u vezi s trgovinom opojnim drogama, kao i namera da se pokaže da se kriminal ne isplati, očigledna je iz ministrovog govora pred Parlamentom u vreme kada je predlog zakona predstavljen (vidi stav 11 gore u tekstu). Međutim, ne može se prenebregnuti činjenica da zakonske odredbe koje daju tako široka ovlašćenja sudovima koja im omogućavaju da nalože trajno oduzimanje imovine, takođe teže i da kazne prestupnika. Zaista, ciljevi prevencije i odštete su u skladu sa kaznenom svrhom i mogu se posmatrati kao sastavni elementi samog pojma kažnjavanja.

31. U vezi sa tim, u nekim sudskim presudama u Ujedinjenom Kraljevstvu rešenje o trajnom oduzimanju imovine je okarakterisano kao „kazna” a u drugim presudama kao mera koja teži obeštećenju a ne kažnjavanju (vidi stavove 16 i 17 gore u tekstu). Iako, uzevši sve ovo u obzir, ovi stavovi ukazuju na to da je rešenje o trajnom oduzimanju više kaznena mera, Sud ne smatra da su pomenuti stavovi bili od velike pomoći, budući da nisu bili usmereni na rešavanje predmetnog pitanja u smislu člana 7, već da su prosto izneti prilikom razmatranja povezanih pitanja domaćeg prava i postupka.

32. Sud se slaže sa Državom i Komisijom da sama težina naloga nije od odlučujućeg značaja, budući da mnoge preventivne mere koje nisu kaznene prirode mogu proizvesti značajne posledice na lice prema kome su izrečene.

33. Međutim, postoji nekoliko aspekata donošenja rešenja o trajnom oduzimanju, shodno Zakonu iz 1986. godine, koji su bliži pojmu kazne, shvaćenom u svom uobičajenom smislu, iako se oni mogu smatrati i nužnim za preventivni obrazac koji je predviđen Zakonom iz 1986. godine. Opšte zakonske pretpostavke u članu 2 (3) Zakona iz 1986. godine koje se odnose na to da sva imovina koja prestupniku prođe kroz ruke tokom šestogodišnjeg perioda jeste proizvod trgovine opojnim drogama, osim ako on ne dokaže suprotno (vidi stav 12 gore u tekstu); činjenica da je rešenje o trajnom oduzimanju usmeren na imovinsku korist stečenu trgovinom opojnim drogama i nije ograničen na stvarno obogaćenje ili stečenu dobit (vidi odeljke 1 i 2 Zakona iz 1986. godine u stavu 12 gore u tekstu); diskreciono pravo sudije u prvostepenom postupku prilikom određivanja iznosa rešenja o trajnom oduzimanju da u obzir uzme stepen krivice optuženog (vidi stav 13 gore u tekstu); i mogućnost izricanja zatvorske kazne u slučaju da prestupnik ne plati sumu određenu nalogom (vidi stav 14 gore u tekstu) – su sve elementi koji, kada se zajedno uzmu u obzir, značajno ukazuju, između ostalog, na režim kažnjavanja.

34. Konačno, zašavši u suštinu i razmotrivši realno situaciju, kako god da se okarakteriše mera trajnog oduzimanja imovine, činjenica je da se podnosilac

predstavke suočava sa mnogo dalekosežnijom štetom kao rezultatom rešenja o oduzimanju, nego što je bila šteta koju je pretrpeo u vreme izvršenja krivičnih dela za koja je i osuđen (vidi, *mutatis mutandis*, presudu u predmetu *Campbell and Fell v. the United Kingdom* od 28. juna 1984. godine, Series A br. 80, str. 38, stav 72).

35. Uzimajući u obzir kombinaciju prethodno datih kaznenih elemenata, rešenje o trajnom oduzimanju imovine je, u datim okolnostima, predstavljao kaznu. Shodno tome, došlo je do kršenja stava 1 člana 7.

36. Sud bi, međutim, želeo da naglasi da se ovaj zaključak odnosi samo na retroaktivnu primenu relevantnih zakonskih odredbi i ni na koji način ne dovodi u pitanje ovlašćenje suda da donese rešenja o trajnom oduzimanju imovine kao oružja u borbi protiv jedne takve pošasti kao što je trgovina opojnim drogama.

II. PRIMENA ČLANA 50 KONVENCIJE

37. Član 50 predviđa sledeće:

„Kada Sud utvrdi da su odluka ili mera koju je preduzeo organ vlasti ili bilo koji drugi organ Visoke strane ugovornice u suprotnosti sa obavezama koje proističu iz (...) Konvencije, i ako unutrašnje pravo date Strane omogućava samo delimičnu odštetu na ime posledica te odluke ili mere, Sud će svojom presudom, ako je to potrebno, pružiti pravično zadovoljenje oštećenoj stranci.”

A. Šteta

38. Podnosilac predstavke je tražio neopredeljeni iznos nadoknade i/ili povraćaj oduzetog iznosa. Međutim, tokom rasprave pred Sudom on je istakao da rešenje o trajnom oduzimanju imovine još uvek nije bilo sprovedeno zbog ovog postupka.

Država, kao i delegat Komisije, nisu stavili primedbe.

39. Sud smatra da u ovim okolnostima stvar još uvek nije spremna za donošenje konačne odluke. Shodno tome, pitanje se mora odložiti a budući postupak odrediti, uzimajući pri tom u obzir i to da postoji mogućnost postizanja dogovora između Države i podnosioca predstavke (stavovi 1 i 4 pravila 54 Poslovnika Suda A).

B. Izdaci i troškovi

40. Podnosilac predstavke traži 13.852,60 funti sterlinga na ime izdataka i troškova nastalih u postupku pred Sudom u Strazburu.

Ni Država ni delegat Komisije nisu imali bilo kakav komentar.

41. Sud smatra da je iznos opravdan i da bi ceo potraživani iznos trebalo da bude plaćen, umanjen za iznos troškova pravne pomoći.

IZ OVIH RAZLOGA, SUD JEDNOGLASNO

1. *Utvrđuje* da je došlo do povrede stava 1 člana 7 Konvencije;

2. *Utvrđuje* da tužena Država treba da plati, u roku od tri meseca 13.852 (trinaest hiljada i osam stotina pedeset i dve) funte sterlinga i 60 (šezdeset) penija, uvećano za sve poreze koji se eventualno zaračunavaju, na ime sudskih i drugih troškova, umanjeno za 10.420 (deset hiljada četiri stotine dve) francuskih franaka koje treba promeniti u funte sterlinga po važećem kursu na dan izricanja ove presude;

3. *Utvrđuje* da pitanje primene člana 50 Konvencije nije još uvek spremno za donošenje odluke u pogledu štete;

Shodno tome,

(a) Sud *zadržava* pravo da o tome naknadno odluči;

(b) *Poziva* Državu i podnosioca predstavke da podnesu, u roku od tri naredna meseca svoja zapažanja u pisanom obliku a posebno, da obaveste Sud o bilo kom dogovoru koji će možda postići;

(c) *Odlaze* dalji postupak i *poverava* Predsedniku Veća ovlašćenje da isti zakaže, ako za tim bude bilo potrebe.

Sačinjeno na engleskom i francuskom jeziku i izrečeno na javnoj raspravi u zgradi Suda u Strazburu 9. februara 1995. godine.

Herbert PECOLD
Sekretar

Rolf RISDAL
Predsednik

U skladu sa stavom 2 člana 51 Konvencije i stavom 2 pravila 53 Poslovnika suda A, saglasno mišljenje g. De Mejera, dato je u prilogu ove presude.

R. R.
H. P

SAGLASNO MIŠLJENJE SUDIJE DE MEJERA

Nema sumnje da je rešenje o trajnom oduzimanju imovine koje je izrečeno podnosiocu predstavke predstavljalo sankciju posle izricanja krivične presude za krivično delo i da je imalo odlike kazne.

Smatram da uzimanje u obzir faktora kao što su: „svrha”, „karakterisanje prema nacionalnom pravu”, „oštrina/strogost”, kao i elemenata u vezi s donošenjem rešenja o trajnom oduzimanju, pomenutih u stavu 33 presude, ne može biti relevantno.

Meni ti „drugi faktori” nisu bili potrebni (vidi stav 28 ove presude) da bih došao do zaključka koji je po meni očigledan.